

Ålands Natur och Miljö rf

Agenda 21 & Hållbart vardagsliv

Nyhetsbrev nr 98
MARS 2007

Här kommer årets första (av fyra) nyhetsbrev från oss. Vi har mycket på gång som du kan läsa om. Finansieringen för 2007 består av dels paf-medel och dels kommunpengar från elva kommuner. Det är: Eckerö, Jomala, Kökar, Sund, Lumparland, Föglö, Vårdö, Finström, Kumlinge, Sottunga och Mariehamn.

Under året jobbar vi fortsättningsvis med Vet HUT! vårt projekt om hållbar utveckling. Vi kommer även att ha en sommarkampanj om "Östersjön och Klimatförändringen" – vi har uppdaterat kampanjen med samma namn från sommaren 2005. Under april och maj kommer Millenniemålsnätverket på Åland (där vi ingår) att ta hit en utställning om FN:s millenniemål som utrikesministeriet gjort. Den kommer att visas i Föglö, Finström, Hammarland och Mariehamn. Mer info om den kommer i kommunbladen.

Vi önskar er en trevlig vår och hoppas att ni tar er tid att gå ut i naturen och njuta av både fågelsång och knoppar som brister!

Möjligheternas torg

Planeringen för Möjligheternas Torg är i full gång. Torget kommer att gå av stapeln den 12 maj kl 11-14. Vill din förening vara med och visa att ni finns? Anmäl er till oss, senast den 15 april.

Östersjöns Dag

"Gråsälens återkomst"

Onsdagen den 21 mars kl. 18.30
i stadsbiblioteket

Program:

- **"Hur räddades gråsälen i Östersjön"**
Olavi Stenman från vilt- och fiskeriforskningsinstitutet
- **Prisutdelning** i fototävlingen
- **"Sälen som resurs"**
Anita Storm, projektledare
- **"Säljakt förr"** Bengt Häger
- Paneldebatt: **"Sälens återhämtning – bra eller dåligt?"**

Arr: Agenda 21, Hållbart Vardagsliv, Husö Biologiska Station, Ålands Natur och Miljö, Ålands Vattenskyddsförening och Östersjöfonden

Rösta på bästa sälfotot!

Bilderna hänger i ÅAB:s fönster mot Torggatan till den 21.3 kl. 12.00
Rösta fram din favoritbild genom att antingen fylla i en lapp på ÅAB:s huvudkontor eller messa "Bild nr xx" till telefon 0457 342 1431
Prisutdelningen sker den 21.3 på Stadsbiblioteket kl. 18.30. Vi lottar ut en guidad tur till Sälskär för två personer bland dem som röstat.

Nyhetsbrevet utges av Ålands Natur & Miljös Agenda 21 kontor och Hållbart vardagsliv. Om du vill få kommande nyhetsbrev och annan information om arbetet, ring, faxa eller skicka e-post. Våra kontaktuppgifter finns på sista sidan.

TEMA: RIKSDAGSVALET

Vem skall man rösta på?

För att få svar på den frågan ställde vi två viktiga frågor till alla riksdagskandidater.

1. Vad betyder hållbar utveckling för dig?

2. Varför, ur miljösynpunkt, skall vi rösta på dig?

Roger Eriksson kandidat nr 2

1. Hållbar utveckling innebär att vi endast använder förnyelsebara naturresurser samt att den energi som nyttjas inte tär på kapitalet, då går vi oundvikligen mot en katastrof. Skogsbruk, vattenbruk, bioenergi med mera är exempel på förnybar energi, som dock bör användas med försiktighet.

2. Jag har ett genuint miljöintresse, står för det ovannämnda samt anser att skatteinstrumentet skall styra användningen av energiformer mot miljövänligare alternativ. I oppositionsrollen i lagtinget har jag bland annat initierat införande av oljeutsläppsavgift. Kärnkraften är inte ett miljövänligt alternativ.

Magnus Lundberg kandidat nr 3

1. Att vi slutar bryta mot naturens lagar som vi inte ostraffat kan sätta oss över. Vi måste tänka på våra barn och barnbarn i stället för egoistiskt på oss själva. Hållbar utveckling innebär att jag själv måste vara beredd att anpassa min konsumtion och mitt beteende.

2. Jag vill minska globaliseringens negativa effekter som nedsmutsning, klimatförändringar och rovdrift på naturrikedomar. Jag arbetar för en hållbar utveckling också i det lilla perspektivet, sorterar, kör miljövänlig bil, äter ekologiskt odlat med mera.

Elisabeth Naucleur kandidat nr 4

1. I första hand tänker jag på den nordiska strategin för hållbar utveckling som inriktar sig på fem in-

satsområden, nämligen klimat, biodiversitet, hav, kemikalier och livsmedelssäkerhet. För oss, i den region vi lever i, är naturligtvis det viktiga att tillse att det finns en hållbar utveckling för Östersjöns överlevnad och välmående. I ett globalt perspektiv är naturligtvis FN:s arbete och mål det avgörande.

2. Därför att jag som tjänsteman hela tiden följt dessa frågor i det nordiska samarbetet och på det sättet fått en god insikt i frågorna. Från åländsk sida har det hävdats att Norden borde ta ett särskilt initiativ och föregå med gott exempel för att därigenom driva på Helcom och även annat internationellt samarbete som IMO, vilket tyvärr inte lyckats, men som gett mig ett engagemang och kunnande i dessa frågor.

Martin Nilsson kandidat nr 5

1. För mig med teknisk utbildning betyder ordet utveckling förändring till någonting bättre. Utvecklingsarbete innefattar ofta att öka hållbarheten, reducera kostnader, minska miljöbelastningen och öka användningsområdet. Ordet hållbart framför är ett förtydligande.

2. Jag inledde min karriär i fullmäktige med att tala om hur avfallshanteringen måste utvecklas och att detta arbete måste göras, inte för vårans del utan för våra barn, barnbarn och barnbarnsbarn. I somras registrerade jag ett enskilt företag, Bio-EnerMart, som arbetar med alternativa energikällor till fossilt olja och kärnkraft. Jag anser mig som miljömedveten vilket präglar både mitt levrne, politik och arbete.

Camilla Gunell kandidat nr 6

1. Hållbar utveckling för mig är att fatta sådana beslut som långsiktigt beaktar beslutets bärkraft i ekologisk, ekonomisk och social synvinkel. Politiker ska tänka på nästa generation, inte bara nästa val.

2. För mig är Östersjöns vattenmiljö och klimatförändringarna de viktigaste frågorna. Dessa två visar på ett uppenbart sätt hur viktig

balansen i naturen är för att vi människor ska känna trygghet, därför är miljön och omsorgen om miljön ett fundament i den nordiska välfärdsmodellen.

Kaj Grundström kandidat nr 7

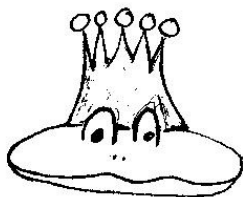
1. Lev i dag så att nästa generation i morgon har någonting att ta över. Vi har inte fått miljön och resurserna i arv, vi har fått dem till låns av våra barn.

2. För att jag lever som jag lär. Miljövänligt.

Barbro Sundback kandidat nr 8

1. En hållbar utveckling betyder att kommande generationer skall kunna överta en värld med bättre miljö än vi har idag.

2. För det första har jag inte några ekonomiska bindningar till exploaterande företag. För det andra så är jag med i ett stort folkligt parti SDP som i ett sekel visat sig regeringsdugligt och ideologiskt föränderligt i enlighet med tidens krav. Det gröna folkhemmet är en sporrande och realistisk politisk vision för alla social-demokrater.

Veckans kunglighet- Prins Charles

”Det var under ett besök på Imperial College Londons diabetescenter i Förenade Arabemiraten som prins Charles förklarade att enda lösningen till att lösa barns hälsoproblem var att bannlysa M c D o n a l d ' s v ä r l d e n ö v e r .
- Har ni kommit något vart med McDonald's, har ni försökt att få företaget förbjudet? Det är enda lösningen, sade prins Charles.”

Prins Charles har också tagit avstånd från genmanipulerade livsmedel och själv odlar han ekologiskt på sina marker.

Källa: Dagens Nyheter

Kampanj för hållbara föräldrar

Hållbart vardagsliv har i år en kampanj som riktar sig till småbarnsföräldrar. Under våren träffar Lotta föräldrar bland annat på mödrarådgivningens föräldraförberedelsekurs. Vi pratar om konsumtion och miljöfrågor som rör småbarnsföräldrar. Det handlar mycket om konkreta praktiska tips på vad man kan göra, som tex egna tvättlappar, tygblöjor och egen barnmat. Vi har i samband med projektet samlat intressanta länkar i ämnet på Hållbart vardagslivs hemsida som du hittar via Agenda21-kontorets.

Tygblöjor eller nästan blöjfritt

Att använda tygblöjor är ett bra sätt att minska på avfallsmängderna. Under ett barns blöjperiod blir det ca 1500 kg blöjavfall. Det har hänt en hel del vad gäller utvecklingen av tygblöjor de sista åren. Det finns alltifrån formsyddas allt-i-ett-blöjor till det traditionella med ullbyxor och vikblöja. Finska avfallsverksförening har en bra handbok för dig som vill veta mer om tvättbara blöjor. Du kan ladda ner den som pdf från hemsidan: www.jly.fi/vaippaopas07_sve.pdf
Eller kom in så skriver vi ut en kopia till dig.

Det finns ytterligare ett alternativ, nämligen nästan inga blöjor alls. Blöjfri är en metod där man lär sig att förstå sitt barn och känna igen när barnet behöver uträtta sina behov. På hemsidan hittar du länkar med mer info om detta eller hör av dig om du vill veta mer.

Källa: Avfallsverksföreningen

Visste du att...

.. odla ett kilo tomater i växthus drar 30 gånger mer energi än att odla ett kilo morötter på friland.

Källa: Sveriges Natur

MÅNADENS CITAT

"Våra liv och den materiella välfärden har egentligen inte sina djupaste rötter i den larmande storstadens kommers, även om många tycks tro det. Alltihop börjar faktiskt, bokstavigt talat, i marken, i de gröna bladen, i åkern och den susande skogen."

*Stefan Edman
Ur hans nya bok
"Förundran -tankar om vår stund på jorden"*

Energisnåla länkar

Det är modernt och smart att spara energi. I stället för att bli uppgiven av all dyster information om klimatförändringen är det bättre att skrida till handling och göra vad man kan utifrån sin egen situation.

Om du känner att du vill göra något, men inte vet hur så finns det mycket information om hur man sparar energi på internet. För att göra det lättare att hitta har vi samlat bra länkar på håll-

bart vardagslivs hemsida som du hittar via Agenda 21:s hemsida. Det finns bla energiräknare där du kan räkna din nuvarande energiförbrukning och hur mycket du kan spara på olika åtgärder.

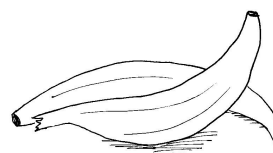
Annars kan du låna en elmätare på stadsbiblioteket eller från Ålands elandelslag. Mätaren kopplas mellan apparaten och väggkontakten och visar apparatens elförbrukning. Du kan till exempel testa hur stor skillnad det blir i ditt kylskåps elförbrukning före och efter du har dammsugit elementen bakom kylskåpet.

Med anledning av rättvishandel-veckan ordnar vi en föreläsning:

Orättvisa bananer

Michael Tedengren
docent i systemekologi
vid Stockholms universitet

Tisdagen den 24 april kl 19.00,
grupprummet i Stadsbiblioteket

Arr: Agenda 21–kontoret och Hållbart Vardagsliv

Ålands Natur & Miljö Agenda 21 kontoret och Hållbart vardagsliv

Adress: Norragatan 13B
22100 Mariehamn
Telefon: 17230, 12771
E-post: info@agenda21.ax
hallbart.vardagsliv@agenda21.ax
tove@agenda21.ax
Hemsida: www.agenda21.ax
www.anom.aland.fi
Öppet: vardagar 9-16 med undantag för kampanjer etc.
Personal: Maria Stenroos- Fagerström
Lotta Jakobsson
Tove Teir-Siltanen